

UiT Norges arktiske universitet

Årsrapport 2020

Universitetets klagenemnd

Innhold

Innledning	3
Leders kommentar	5
Statistikk over saker i 2020	6
Del 1 – Klagesaker	8
Totalt antall klagesaker	8
Opptak	10
Adgang til eksamen	11
Formelle feil	12
Del 2 - Disiplinærsaker	13
Totalt antall disiplinærsaker	13
Fusk	14
Merknad i politiattest	17
Særskilt skikkethetsvurdering	18
Saksbehandlingstid	19

Innledning

Universitetets klagenemnd, som erstattet tidligere styrets klagenemnd, trådte i virksomhet 1. januar 2006, med hjemmel i universitets- og høyskoleloven (uhl.) § 5-1.

Universitetets klagenemnd behandler følgende klagesaker som andreinstans:

- Klager over enkeltvedtak fra studenter og søkere til studier ved UiT og UNIS, jf. uhl. § 5-1
- Klager over enkeltvedtak fra ph.d.-studenter, jf. uhl. § 5-1
- Klager over formelle feil ved eksamen, jf. uhl. § 5-2

Universitetets klagenemnd behandler følgende disiplinærsaker som førsteinstans:

- Annullering og utestenging etter fusk på eksamen, jf. uhl. § 4-7 og 4-8
- Utestenging fra praksis grunnet straffbare forhold, jf. uhl. § 4-9
- Utestenging etter særskilt skikkethetsvurdering, jf. uhl. § 4-10
- Bortvisning på grunn av grovt forstyrrende opptreden, jf. uhl. § 4-8
- Inndragning av vitnemål, annullering og nektelse av adgang til norske utdanningsinstitusjoner etter bruk av falsk dokumentasjon i forbindelse med opptak, jf. uhl. § 4-7

Universitetets klagenemnd behandler i tillegg saker om nedsettelse av advokatsalær, jf. uhl. § 4-8 (5).

Nemndas sammensetning i 2020

I 2020 har nemnda bestått av:

Faste medlemmer:

Inger Bonnie Gjerde (leder)
Merethe Giertsen (vitenskapelig representant)
Åge Wifstad (vitenskapelig representant)
Joakim Breivik (studentrepresentant)
Johann Martin Krüger (studentrepresentant)

Varamedlemmer:

Knut Rye-Holmboe (vara leder)
Karl-Erik Eilertsen (vara vitenskapelig representant)
Jorun Rui (vara vitenskapelig representant)
Victor Zimmer (vara studentrepresentant)

Sekretariat:

Juridisk seniorrådgiver Hilde Berntsen (sekretær)
Juridisk seniorrådgiver Siv Forså Østerud
Juridisk rådgiver Matias Hogne Kjerstad
Juridisk rådgiver Bente Stenhaug

Sekretariatet har fått bistand til å behandle saker fra juristene Henriette Winther Fonjong og Margit Ramberg, som begge til vanlig jobber i andre faggrupper i Avdeling for forskning, utdanning og

formidling. Høsten 2020 ble også noen saker forberedt av en jusstudent som hadde praksisopphold ved Seksjon for studieadministrasjon. Saker som gjelder doktorgradsforvaltning har vært forberedt av seniorrådgiver Olaug Husabø fra Seksjon for forskning og utdanningskvalitet.

Utkast til vedtak godkjennes av seniorrådgiver Joakim Bakkevold etter fullmakt.

Årsrapporten skrives av sekretariatet, og er godkjent av Universitetets klagenemnd i møte 25. oktober 2021.

Leders kommentar

I årsrapporten for 2020 har vi tatt inn et eget punkt med leders kommentar, da nytt av årets rapport er at den godkjennes av nemnda. Formålet er at nemndas leder skal si noe overordnet om erfaringer og særskilte merknader for året.

Som leder for Universitetets klagenemnd siden nemnda ble opprettet i 2006 er det en glede for meg å skrive leders kommentar i denne årsrapporten, særlig fordi 2020 har vært et spesielt år som har medført utfordringer for både sektoren og studentene.

Koronaepidemien som inntraff i mars 2020 har satt sitt preg på saksmengden til nemnda og dermed også på saksbehandlingstiden. I store deler av 2020 har også saksbehandlerne i sekretariatet jobbet hjemmefra pga. smitteverntiltak, og nemndsmøtene har vært gjennomført digitalt. Dette har til tider vært krevende. Likevel har saksbehandlerne klart å levere med høy kvalitet. Selv om det har fungert bra for de fleste med hjemmekontor og digitale nemndsmøter er det viktig å kunne møtes fysisk innimellom. Vi må møtes fysisk for å kunne ivareta det gode arbeidsmiljøet, beholde fellesskapet og inkludere nye medarbeidere og nemndsmedlemmer.

Klagenemnda har i 2020 sammen med sekretariatet foretatt et større arbeid for å effektivisere og heve kvaliteten på saksbehandlingen og på vedtakene som fattes av nemnda. Blant annet er det foretatt en revisjon av vedtakenes utforming og innhold. Tidligere var praksis den at sekretariatet fremla lange saksframlegg med innstilling til vedtak med en kort begrunnelse. Dette er endret slik at sekretariatet utarbeider utkast til vedtak hvor begrunnelsen som tidligere bare fremgikk av saksframlegget nå følger av selve vedtaket. Endringen medfører at vedtakene som går ut til studentene er vesentlig bedre begrunnet, noe vi mener også ivaretar studentenes rettigheter på en bedre måte. Som en følge av forbedringsarbeidet som er gjort, er nemnda blitt mer involvert i sakene og i saksbehandlingsprosessen. Nemndas praksis er nå på linje med den saksbehandlingspraksis som praktiseres av Felles Klagenemnd.

Antall fuskesaker har økt betydelig i 2020 som en følge av koronaepidemien. Særlig gjelder dette saker om ureglementert samarbeid, noe vi mener er en følge av at skoleeksamener ble omgjort til hjemmeeksamener. I sammenheng med dette har vi i 2020 også endret statistikkføringen for nemnda. Tidligere viste årsstatistikken antall saker som ble sendt inn til nemnda i løpet av året. For å få et mer helhetlig bilde av eksamensåret 2020 og konsekvensene av koronasituasjonen, er dette endret slik at alle saker som omhandler eksamen gjennomført i 2020 inntas i årsstatistikken for dette året. Dette gjelder også selv om sakene først ble oversendt til nemnda i 2021.

Vi håper at årsrapporten også i år kan gi universitetsstyret et innblikk i sakene som nemnda behandler, og at den kan gi enhetene og saksbehandlere veiledning om nemndas praksis på de ulike saksområdene.

Jeg ønsker avslutningsvis å takke sekretariatet og nemndas medlemmer for en særskilt god innsats i et krevende år.

Inger Bonnie Gjerde, leder for Universitetets klagenemnd

Statistikk over saker i 2020

Som nevnt i leders kommentar har nemnda i 2020 endret måten årsstatistikken føres på. Tidligere har årsstatistikken blitt utformet på bakgrunn av antall saker som sendes inn til nemnda i løpet av året. Dette har for eksempel medført at saker om omhandler eksamen gjennomført på høsten, og som ikke ble sendt over til nemnda før etter årsskiftet, ble inntatt først i statistikken for året etter. Da den store økningen av antall fuskesaker i 2020 på grunn av koronasituasjonen ble et faktum, ønsket vi å sikre at alle saker som omhandlet eksamen fra 2020 ble inntatt i årsrapporten. Dette for å få et best mulig bilde av eksamensåret 2020, og for å analysere konsekvensene av omleggingen fra skole- til hjemmeeksamener. Nå føres statistikken altså på bakgrunn av hvilket år eksamen ble avlagt i. Planen er at dette blir en permanent ordning fremover. Endringen gjelder ikke bare fuskesaker, men alle saker som behandles i nemnda hvor dette er naturlig. For klagesaker vil nemnda ta utgangspunkt i året vedtaket ble fattet. I saker om formelle feil vil det på samme måte som i fuskesaker tas utgangspunkt i året eksamen ble avlagt. For saker om merknad i politiattest og saker om særskilt skikkethet, som kan medføre lengre saksbehandlingstid i sekretariatet, vil det tas utgangspunkt i året saken ble behandlet i nemnda. Formålet er å få et mer helhetlig bilde av eksamener, vedtak osv., i året som har gått.

I 2019 behandlet nemnda totalt 119 saker.

I 2020 behandlet nemnda totalt 158 saker.

Nedenfor vises en oversikt over fordelingen av sakene etter sakstype.

<u>Sakstype klagesaker</u>	<u>Antall saker</u>
Opptak	22
Adgang til eksamen	4
Formelle feil	19
Individuell tilrettelegging	1
Andre forhold	17
<u>Totalt:</u>	<u>63</u>

<u>Sakstype disiplinærsaker</u>	<u>Antall saker</u>
Fusk	92
Merknad på politiattest	3
Skikkethet	0
<u>Totalt</u>	<u>95</u>

Totalt antall saker:	158
-----------------------------	------------

I den videre fremstillingen deles årsrapporten inn i to deler, hvor del 1 omhandler klagesaker, og del 2 omhandler disiplinærsaker. Til sist vil saksbehandlingstiden kommenteres.

Vi bemerker at klagesaker og disiplinærsaker følger to forskjellige prosesser. Klagesakene starter med at en student klager på et enkeltvedtak eller på formelle feil ved eksamen. I slike saker er klagenemnda andreinstans, og overprøver førsteinstansen sin vurdering. I disiplinærsakene

klagenemnda derimot førsteinstans, og saker opprettes på universitetets initiativ. Felles klagenemnd er klageinstans i disiplinærsaker.

Del 1 – Klagesaker

Totalt antall klagesaker

Det totale antall klagesaker er klager over vedtak som ble fattet i 2020, og klager over formelle feil ved eksamener som ble avlagt i 2020. Klager over vedtak i disiplinærsakene er ikke tatt med i denne kategorien.

Nedenfor vises en tabell over årets tall, sammenlignet med tall fra foregående år.

	2016	2017	2018	2019	2020
Klagesaker	68	75	69	73	63
Tatt til følge	10	7	7	8	7
Avvist	1	2	5	1	1

Vi ser at antall klagesaker har holdt seg stabilt de siste årene. Dette har nok sammenheng med at også UiT sitt studenttall har holdt seg stabilt på ca. 16-17 000 studenter etter en økning i 2016. Selv om antallet klagesaker er stabilt i forhold til antall studenter, har vi et mål om å redusere antall klagesaker ved å fortsette å ha fokus på kvalitet i saksbehandlingen.

Vi bemerker at det reelle antallet klagesaker ved UiT kan være høyere enn de sakene som kommer til nemnda. Dette skyldes for det første at noen typer klager skal behandles av andre organ. For eksempel skal klager på opptak til grunnstudier behandles av Nasjonal klagenemnd. Videre har det enkelte vedtaksorgan myndighet til å omgjøre egne vedtak. Dersom vedtaket blir omgjort av førsteinstans, går ikke saken videre til nemnda, heller ikke som orienteringssak. Det finnes derfor ingen oversikt over hvor mange klager som er tatt til følge i førsteinstans.

Antall saker hvor klager gis medhold har også holdt seg stabilt. En lav medholdsprosent oppfattes som positivt i den forstand at det gir uttrykk for at vedtakene som er truffet av førsteinstans likevel var riktige, og for at nemnda er enig i førsteinstans sine vurderinger. Til tross for dette har nemnda erfart at førsteinstansens saksbehandling er av varierende kvalitet. Det bemerkes at det i mange saker påvises saksbehandlingsfeil som ikke fremkommer av statistikken. Når en saksbehandlingsfeil ikke kan ha virket inn på vedtakets innhold er vedtaket likevel gyldig. Statistikken gir derfor ikke et fullverdig bilde av omfanget av saksbehandlingsfeil som påvises av nemnda. Typiske saksbehandlingsfeil vi ser er manglende begrunnelse for avslag på søknad (for eksempel opptak), samt manglende informasjon om klageadgang.

Nemnda ga medhold i syv klagesaker i 2020. To av sakene gjaldt opptak, to gjaldt formelle feil, og en gjaldt adgang til eksamen. Disse vil kommenteres i det følgende. De to siste sakene gjaldt klage over avslag på dispensasjon fra søknadsfristen for opptak, og klage over avslag på søknad om dispensasjon fra søknadsfristen for særplass i praksis.

Fordeling av klagesaker på det enkelte fakultet

Fakultet	2018	2019	2020
Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning	7	6	0
Det helsevitenskapelige fakultet	34	30	24
Det juridiske fakultet	4	5	4
Fakultet for naturvitenskap og teknologi	1	1	1
Fakultet for biovitenskap, fiskeri og teknologi	5	8	1
Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi	4	4	6

Vi mener antall klagesaker er jevnt fordelt mellom fakultetene, sett hen til fakultetenes studenttall. Fordelingen har vært stabil de siste årene.

Vi bemerker at klager over avslag på opptak behandles og sendes inn av Seksjon for studieadministrasjon. Disse klagesakene tas derfor ikke med i tabellen.

Opptak

Universitetets klagenemnd behandler kun klagesaker i forbindelse med det lokale opptaket, etter- og videreutdanningsemner og enkeltemner på ph.d-nivå. Klager over avslag på opptak til grunnutdanninger behandles av Nasjonal klagenemnd.

Nedenfor vises en oversikt over antall opptakssaker de siste årene.

År	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Opptak	25	49	27	25	21	27	22

Antall klagesaker om opptak i 2020: 22

Tatt til følge: 2

Etter den markante økningen av opptakssaker i 2015, som er kommentert i årsrapportene fra 2015 og 2016, har antallet holdt seg stabilt. Dette kan ha sammenheng med bedre rutiner i saksbehandlingen i førsteinstans, som medfører færre saksbehandlingsfeil og dermed færre klager. Vi bemerker også at Fellestjenesten for opptak i 2020 overtok det lokale opptaket, og har fokus på god kommunikasjon med studentene tidlig i saksgangen.

Etter en analyse av opptakssakene fra 2020 ser vi ingen tendenser som bør kommenteres særskilt. Årsaken til at søkere klager over avslag på opptak vil variere, og vil ikke alltid være lett å fastslå. En årsak kan ganske enkelt være at utfallet av opptakssakene er viktig for søkerne, noe som tilsier at det på generelt grunnlag vil være vanskelig å få ned antall klagesaker ytterligere.

Det bemerkes at et relativt lavt antall søkere velger å klage på avslag på opptak. I 2020 mottok UiT omtrent 14 000 søknader i forbindelse med lokalt opptak. Omtrent halvparten av søkerne fikk avslag på minst ett av sine søknadsalternativer.

To klagesaker over avslag på søknad om opptak fikk medhold i 2020. Den ene gjaldt klage over avslag på opptak til master i økonomi og administrasjon. Søkeren fikk avslag med den begrunnelse at han manglet emner i bachelorgraden sin, da emner utenfor graden som hovedregel ikke ble medregnet. Søkeren viste til at han hadde fått opptak for to år siden, og at han hadde tatt 70 studiepoeng etter at han hadde fullført bacheloren i ingeniørfag. Nemnda la vekt på at det i studiekatalogen fremgikk at emner utenfor graden unntaksvis kan tas med som en del av fordypningen, samt at emnene i bachelorgraden hadde tilknytning til fagområdet i masterprogrammet. Det ble også lagt vekt på at søkeren hadde fått opptak tidligere. Den andre klagesaken som fikk medhold gjaldt klage over avslag på opptak til master i Electrical Engineering. Nemnda fant at førsteinstans hadde lagt til grunn feil konverteringsformel for å omregne utenlandske studiepoeng til norske studiepoeng. Nemnda kom til, på bakgrunn informasjon om utregning fra NOKUT, at studenten hadde tilstrekkelig med studiepoeng.

Adgang til eksamen

Nedenfor vises en oversikt over antall saker om adgang til eksamen de siste årene.

År	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Adgang til eksamen	3	11	10	13	9	6	4

Antall klagesaker om adgang til eksamen i 2020: 4

Tatt til følge: 1

Innenfor saksfeltet adgang til eksamen behandler nemnda flest saker om klage over avslag på søknad om dispensasjon fra tregangerregelen, jf. studie- og eksamensforskriften § 30 (2). Bestemmelsen sier at det kan gis dispensasjon til et ytterligere eksamensforsøk dersom studenten ved å bestå eksamen i emnet vil fullføre sin grad eller yrkesutdanning, eller dersom studenten kan dokumentere tungtveiende sosiale og/eller personlige grunner til at eksamen i emnet ikke er bestått etter tre forsøk. I slike saker ser vi en tendens til en relativt høy medholdsprosent i nemnda. Vi kan samtidig forstå at førsteinstans kan vurdere saken annerledes enn nemnda. Hva som ligger i «tungtveiende grunner» er en skjønnsmessig vurdering. Videre sier bestemmelsen at dispensasjon “kan” gis - det vil si at dispensasjon ikke nødvendigvis skal gis selv om vilkårene er oppfylt. Nemnda har likevel lagt til grunn en praksis om at dispensasjon som hovedregel skal gis dersom vilkårene er oppfylt, av hensyn til likebehandling av studentene.

Vi ser nå en jevn nedgang av saker som omhandler klage over avslag på dispensasjon fra tregangerregelen. En grunn til dette kan være at enhetene har rettet seg etter praksis fra nemnda, og innvilger søknader i lignende saker som har blitt tatt til følge av nemnda tidligere.

Én sak om klage over avslag på dispensasjon fra tregangerregelen ble tatt til følge i 2020. Studenten hadde søkt om et femte forsøk på en eksamen på profesjonsstudiet i medisin. Helsefak avslo søknaden med den begrunnelse at det ikke var dokumentert tilstrekkelig tungtveiende grunner. Det ble vist til at forholdene som var dokumentert ble tatt i betraktning ved innvilgelse av det fjerde forsøket. De nye forholdene som ble nevnt var ikke tilstrekkelig sett i lys av at studenten hadde brukt svært lang tid, og ikke hadde hatt progresjon på studiet siden studiestart for flere år siden. Nemnda mente studenten ved legeerklæring hadde dokumentert helsemessige utfordringer som kunne ha hatt innvirkning på studentens eksamensforsøk. Det ble også lagt vekt på at det var dokumentert utsikter til bedring hos studenten, noe som talte for at et ytterligere eksamensforsøk burde innvilges.

Formelle feil

Nedenfor vises en oversikt over antall saker om formelle feil de siste årene.

År	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Formelle feil	13	11	15	19	21	28	19

Antall klagesaker om formelle feil i 2020: 19

Tatt til følge: 2

Avvist: 1

Antall klagesaker over formelle feil har holdt seg stabilt, og med lav medholdsprosent. Man må regne med et visst antall klagesaker over formelle feil ved eksamen, da disse klagesakene ofte bunner ut i faglig uenighet, og i realiteten er klager over karakterfastsettelsen. Det klages imidlertid over andre forhold også. I 2020 har nemnda mottatt noen klager over formelle feil som en følge av omleggingen fra skole- til hjemmeeksamener grunnet Covid-19. Studentene har klaget over tekniske problemer under hjemmeeksamen. Det er uheldig at dette skjer, men det er vårt inntrykk at Fellestjenesten for eksamen har løst problemene på en god måte, for eksempel i form av ekstra tid på eksamen. Det ble gitt medhold i en av sakene, hvor nemnda kom til at tekniske problemer med Zoom under muntlig eksamen kunne ha påvirket studentens prestasjon.

Vi ønsker å kommentere en utfordring som også ble belyst i årsrapporten fra 2019, som gjelder klage over formelle feil i praksis. Vi så i 2019 en stor andel klagesaker som omhandlet manglende varsel ved fare for stryk i praksis, jf. studie- og eksamensforskriften § 32. Fire av disse klagesakene fikk medhold i nemnda i 2019. Det ble i årsrapporten pekt på et behov for at de aktuelle enhetene gjennomgikk sine rutiner for varsel. Nemnda ytret videre et ønske om at sekretariatet utformet et brev til de aktuelle enhetene hvor det ble opplyst om problematikken. Sekretariatet sendte brev til enhetene høsten 2020, hvor det ble bedt om at forskriftens krav for varsel om fare for stryk ble fulgt. Vi ser nå en klar nedgang i antall slike saker som kommer til nemnda. Vi har likevel fått inntrykk av at det fremdeles er tilfeller hvor rutinene for varsel ikke blir fulgt, selv om sakene ikke sendes til nemndsbehandling. Det er viktig at enhetene fortsetter å ha fokus på gode rutiner for varsel. Én sak som gjaldt klage over manglende varsel om fare for stryk i praksis fikk medhold av nemnda i 2020.

Én klage over formelle feil ved eksamen ble avvist som for sent innkommet.

Del 2 - Disiplinærsaker

Totalt antall disiplinærsaker

Nedenfor vises en tabell over antall disiplinærsaker de siste årene, samt hvor mange saker som endte med reaksjon i form av annullering, utestenging eller bortvisning.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Disiplinærsaker	30	29	43	38	60	42	95
Reaksjon	18	20	36	27	41	29	58

Vi ser at antallet disiplinærsaker i år har en betydelig økning fra tidligere år. Dette vil kommenteres nedenfor, under *Fusk*.

Definisjon av disiplinærsaker og reaksjon

Som disiplinærsaker regnes saker der universitetet selv gjennom nemnda kan vedta disiplinære reaksjoner overfor studenter. Disiplinære reaksjoner er inngripende overfor den enkelte, og forutsetter at universitetet har en klar lovhjemmel for inngrepet. Alle vedtak om disiplinære reaksjoner som nemnda fatter har hjemmel i universitets- og høyskoleloven. Sanksjonene som loven hjemler er:

- annullering av eksamen og utestengelse fra institusjoner under lov om universiteter og høyskoler på grunn av fusk
- utestengning fra praksis på grunn av tidligere straffbare forhold
- vedtak om at en student ikke er skikket til sitt studium innen lærerutdanningene og helse- og sosialfagutdanningene og eventuelt utestengning av studenten
- inndragning, annullering og utestengning for bruk av falsk dokumentasjon i søknad om opptak til studium
- bortvisning som følge av grovt forstyrrende opptreden.

Felles for disse sakene er at det er strenge krav til korrekt og god saksbehandling, noe som fører til at forvaltningen av disse saksområdene er ressurskrevende.

Fusk

I 2020 har vi fått inn rekordmange fuskesaker. Dette har en klar sammenheng med omleggingen fra skole- til hjemmeeksamener på grunn av Covid-19.

Nedenfor vises en tabell over antall fuskesaker de siste årene.

	2017	2018	2019	2020
Fuskesaker	35	55	35	92

Omleggingen fra skole- til hjemmeeksamener i 2020 har medført at flere eksamensbesvarelser automatisk gjennomgår tekstgjenkjennelsessystem, noe som vil innebære at flere fuskesaker blir innrapportert. Videre har omleggingen medført særlig mange fuskesaker om ureglementert samarbeid, hvor det mistenkes at studentene har samarbeidet i større utstrekning enn hva som er tillatt ved en individuell hjemmeeksamen.

Nedenfor vises en tabell over type fuskehandling, og hvilken type reaksjon sakene har endt med.

Type fuskehandling	Antall
Bruk av andres eksamensbesvarelser ved UiT	22
Bruk av publiserte master- eller bacheloroppgaver på nett	13
Utilstrekkelig bruk av andre kilder, for eksempel artikler	22
Ureglementert samarbeid	31
Selvplagiering	4

Reaksjon	Antall
Annullering av eksamen og utestengelse 2 semestre	30
Annullering av eksamen og utestengelse 1 semester	28
Ingen reaksjon	34

For at reaksjon skal kunne ilegges i fuskesaker, må det både foreligge fusk etter studie- og eksamensforskriften § 45 (1), og det må foreligge skyld, enten i form av forsett eller grov uaktsomhet. Praksis ved forsettlig fusk er reaksjon i form av annullering av eksamen og utestengelse fra UiT i to semestre, samt eksamenskarantene ved alle institusjoner som faller inn under universitets- og høyskoleloven. Ved lang saksbehandlingstid er praksis at utestengelsesperioden settes ned fra to til ett semester. Ved grov uaktsom fusk er praksis den samme reaksjonen som ved forsettlig fusk, men med utestengelse i ett semester.

Som nevnt har det vært særlig mange saker om ureglementert samarbeid i 2020. Det høye antallet kan tyde på at enhetene ved omleggingen fra skole- til hjemmeeksamen ikke har gitt tilstrekkelig informasjon om hvor grensene for samarbeid går, og ikke vært tydelig nok på at det fortsatt er en individuell eksamen. I årsrapporten fra 2019 ble det også påpekt et behov for at enhetene i større grad informerer studentene om forventinger og krav ved den enkelte hjemmeeksamen, herunder

særlig kravene til en individuell besvarelse. Sekretariatet sendte brev til enhetene høsten 2020 om at det bør presiseres hva som anses som en tilstrekkelig selvstendig besvarelse, og at grensene for tillatt samarbeid ved en individuell eksamen bør beskrives tydeligere. Vi har imidlertid forståelse for at dette kan ha vært noe utfordrende ved en hastig omlegging fra skole- til hjemmeeksamen i 2020.

Videre har mange fuskesaker i 2020 blitt avsluttet av nemnda uten reaksjon. Dette illustrerer et behov for at enhetene gjennomgår treffene i tekstgjenkjenningssystemet nærmere, og foretar en konkret vurdering av den aktuelle teksten. Tekstgjenkjenningssystemet kan vise en større grad av fusk enn det som faktisk foreligger, i og med at det også viser treff med kilder det er korrekt henvist til. På motsatt måte kan det vise mindre grad av fusk enn det som faktisk foreligger, da studenten kan ha endret ord og formuleringer for å skjule bruken av teksten.

Tidligere har vi sett at den vanligste formen for fusk på hjemmeeksamen har vært utilstrekkelig bruk av kilder som er publisert på nett. Særlig et problem har vært studentenes bruk av publiserte master- eller bacheloroppgaver. Det kan fremstå som om studentene her ser en lettvinnt løsning, og referer til kildene brukt i oppgavene, men ikke til selve oppgavene. Dette har synliggjort et behov for veiledning angående bruk av slike kilder. Det er viktig at det presiseres overfor studentene at andres offentliggjorte besvarelser skal refereres til og oppgis som kilde på lik linje som andre «ordinære» kilder.

Vi ser også en klar tendens mot flere tilfeller av fusk hvor det ikke handler om kildebruk som sådan, men bruk av andres eksamensbesvarelser ved UiT. Vi ser for eksempel at studenter får låne tidligere eksamensbesvarelser fra medstudenter. For omfattende bruk av slike eksamensbesvarelser medfører at studenten presenterer andres arbeid som sitt eget. Det er viktig å presisere overfor studentene at dette vil kunne utgjøre fusk.

Når det gjelder saker om selvplagiering, ser vi at praksis i nemnda er at slike saker avsluttes uten reaksjon. Dette skyldes flere forhold. For det første er forskriftshjemmelen om selvplagiering noe uklar. Det følger av studie- og eksamensforskriften § 45 (1) bokstav d at det anses som fusk å levere en eksamensbesvarelse som tidligere er levert som eksamensbesvarelse ved UiT eller andre institusjoner for høyere utdanning. Bestemmelsen retter seg ikke konkret mot studenters eget tidligere arbeid, og i alle fall ikke bare deler av arbeidet, som er det vanligste i slike saker. Studentene får også sjelden informasjon/opplæring om at selvplagiering kan anses som fusk. Manglende kunnskap om dette vil kunne medføre at skyldkravet ikke er oppfylt, og at det dermed ikke kan ilegges reaksjon. Det er også uenighet innad i sektoren om selvplagiering skal regnes som fusk eller ikke. Vi ser et behov for å utrede om forskriftens bestemmelse bør endres, og eventuelle konsekvenser dette vil kunne medføre. Samtlige saker om selvplagiering i 2020 ble avsluttet uten reaksjon.

Nemnda har så langt mottatt 13 klager over vedtak om fusk som gjelder eksamener avlagt i 2020. Av disse er 12 behandlet av Felles klagenemnd. I samtlige saker var Felles klagenemnd enig i nemndas vurdering. I en av sakene ble utestengelsesperioden satt ned fra to semestre til ett semester på grunn av lang saksbehandlingstid.

Fordeling av fuskesaker på det enkelte fakultet

Fakultet	2020
Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning	29
Det helsevitenskapelige fakultet	33
Det juridiske fakultet	8
Fakultet for naturvitenskap og teknologi	10
Fakultet for biovitenskap, fiskeri og teknologi	9
Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi	3

Vi mener antall fuskesaker er jevnt fordelt mellom fakultetene, sett hen til fakultetenes studenttall.

Merknad i politiattest

Nedenfor vises en tabell over antall saker om merknad i politiattest de siste årene, og hvor mange saker som endte med utestenging fra praksis.

	2016	2017	2018	2019	2020
Saker om merknad i politiattest	5	3	4	6	3
Utestenging fra praksis	1	2	2	1	0

Vi ser at antallet saker om merknad i politiattest har holdt seg stabilt. Ingen av sakene fra 2020 endte med utestenging fra praksis. En sak fra 2020 omhandlet grovt trygdebedrageri. Nemnda vurderte det slik at handlingene ble begått for flere år siden, og at studenten nå har en stabil livssituasjon. En annen sak gjaldt en kroppskrenkelse. Nemnda vurderte at studenten har reflektert over hendelsen og tatt selvkritikk, og at det var forsvarlig at studenten fikk delta i praksis. Den siste saken gjaldt en voldshendelse under påvirkning av alkohol. Nemnda kom til at studenten har tatt ansvar for hendelsen, og at studenten i ettertid har vist god dømmekraft.

Omtrent halvparten av sakene i 2019 omhandlet bruk av illegale rusmidler. I årsrapporten fra 2018 bemerket vi at der merkningen er knyttet til tidligere bruk av illegale rusmidler og man fortsatt er i tvil om hvorvidt studenten har lagt all bruk av illegale rusmidler bak seg, kunne studenten tidligere etter en konkret vurdering få adgang til praksis mot å levere rusmiddelanalyser i en fastsatt periode fremover. Felles klagenemnd har imidlertid signalisert det standpunkt at institusjonene ikke har hjemmel til å be studenter om å ruste seg, og UiT anser seg bundet av dette standpunktet. UiT og Universitetets klagenemnd har som følge av dette justert sin praksis, og alle saker om merknad i politiattest blir nå utredet uten rusmiddelanalyser som dokumentasjon. Etter den nye praksisen vil noen flere studenter enn før kunne bli utestengt fra praksisstudier, fordi man ikke har tilstrekkelig dokumentasjon for at studenten er rusfri og dermed kvalifisert for praksisstudier.

Særskilt skikkethetsvurdering

Universitetets klagenemnd behandlet ingen skikkethetssaker i 2020.

Nemnda har behandlet totalt to skikkethetssaker. Den første ble behandlet i 2018, den andre i 2019.

For mer informasjon om saksfeltet skikkethet, viser vi til rapport om arbeidet til institusjonsansvarlig for skikkethetsvurdering for årene 2017-2020.

Saksbehandlingstid

Med saksbehandlingstid menes her tiden fra en sak oversendes til sekretariatet frem til vedtak er fattet av nemnda. Universitetet er pålagt å forberede og avgjøre saken uten ugrunnet opphold, jf. forvaltningsloven § 11a. Målsettingen er dermed at saksbehandlingstiden skal være så kort som mulig.

Gjennomsnittlig de siste årene har saksbehandlingstiden vært på et par måneder, som etter vår vurdering er for lang. I 2020 har saksbehandlingstiden imidlertid vært særlig lang, med et gjennomsnitt på omtrent seks måneder. Dette skyldes særlig det høye antallet fuskesaker som følge av omleggingen fra skole- til hjemmeeksamener grunnet Covid-19. I svært mange fuskesaker som gjaldt eksamener avlagt i 2020 ble utestengelsesperioden satt ned fra to semestre til ett semester på grunn av den lange saksbehandlingstiden.

På grunn av den store saksmengden ble vi ikke ferdige med å behandle saker fra 2020 før i september 2021. Dette innebærer at vi også ligger etter med sakene fra 2021. Den lange saksbehandlingstiden er svært uheldig, både av hensyn til studentene, enhetene og universitetets omdømme. Den store restansen har også medført at årsrapporten fra 2020 legges frem for universitetsstyret noe senere enn tidligere år.

Som et tiltak for å komme a jour med sakene og for å ha en varig kortere saksbehandlingstid, har to jusstudenter blitt engasjert i delstilling i sekretariatet høsten 2021 til våren 2022. Videre vil vi også få noe bistand fra juristene Margit Ramberg og Henriette Winther Fonjong, som begge er ansatt ved FUF.